

Przestępczość seksualna

zajęcia nr 3

Reakcja karna na przestępstwa seksualne



rok akademicki 2023/2024

dr Aleksandra Polak-
Kruszyk



Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

cz. I

*Ustawa o przeciwdziałaniu
zagrożeniom przestępczością na tle
seksualnym i ochronie małoletnich*



rok akademicki 2023/2024

dr Aleksandra Polak-
Kruszyk



Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Wysztatczyły się dwie, dominujące strategie pracy ze sprawcami przestępstw na tle seksualnym

- ▶ Model ochrony społeczności lokalnej, oparty na intensywnym nadzorze nad sprawcami, którzy opuścili instytucje izolacyjne oraz model pracy klinicznej, kładący nacisk na terapię sprawców, zarówno na etapie odbywania przez nich kary, jak i po opuszczeniu zakładów karnych.
- ➔ W ramach tej strategii funkcjonują procedury weryfikacji osób starających się o zatrudnienie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czy też rejestry osób skazanych w przeszłości za popełnienie przestępstw na tle seksualnym.
- ➔ tego rodzaju mechanizmy są charakterystyczne dla systemów prawnych krajów anglosaskich. W Europie (poza Wielką Brytanią i częściowo Francją) rozpowszechniony jest system terapeutyczny.
 - ➔ A zatem: umieszczenie w systemie terapeutycznym wykonywania kary pozbawienia wolności dotyczy osób skazanych za przestępstwo określone w art. 197-203 KK., popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych (art. 96 § 1 KKW)
- ▶ Z kolei zastosowanie środków zabezpieczających uzależnione jest od skazania za przestępstwo określone w art. 148, 156, 197, 198 199§2 i art. 200 § 1 KK, którego sprawca dopuścił się także w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Zakres ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym został zakreślony szeroko .

- ▶ **Przestępczość na tle seksualnym** obejmuje czyny które zostały zakwalifikowane przez ustawodawcę jako „przestępczość przeciwko wolności seksualnej”, z wyłączeniem przestępstw określonych w:
 - ▶ [art. 201](#) kk (kazirodztwo), chyba że zostały popełnione na szkodę małoletniego;
 - ▶ [art. 202 § 1](#) kk (publiczne prezentowanie treści pornograficznych);
 - ▶ [art. 202 § 3](#) kk polegających na prezentowaniu treści pornograficznych związanych z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem;
 - ▶ [art. 202 § 4a](#) kk kto przechowuje, posiada lub uzyskuje dostęp do treści pornograficznych z udziałem małoletniego,
 - ▶ [art. 202 § 4b](#) kk polegających na przechowywaniu lub posiadaniu treści pornograficznych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej;
 - ▶ [art. 202 § 4c](#) kk kto w celu zaspokojenia seksualnego uczestniczy w prezentacji treści pornograficznych z udziałem małoletniego.
 - ▶ [art. 204 § 1](#) i [2](#) kk [stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo] chyba że zostały popełnione na szkodę małoletniego

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Podstawowe instrumenty ochronne

Szczególnymi środkami ochrony przeciwdziałającymi zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym są:

- ▶ Rejestr Sprawców Przepępstw na Tle Seksualnym;
- ▶ obowiązki pracodawców i innych organizatorów w zakresie działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi oraz pracowników i innych osób dopuszczanych do takiej działalności;
- ▶ określenie miejsc szczególnego zagrożenia przestępczością na tle seksualnym.

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Podstawowe instrumenty ochronne

Szczególnymi środkami ochrony małoletnich, o których mowa w art. 1, są:

1. ocena prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego;
2. standardy ochrony małoletnich;
3. analiza zdarzeń, w wyniku których małoletni na skutek działania rodzica albo opiekuna prawnego lub faktycznego poniósł śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
4. Krajowy Plan Przeciwdziałania Przemocy na Szkodę Małoletnich oraz Krajowy Plan Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich;
5. kontrola wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 oraz art. 22b.

Rejestr Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym

Rejestr składa się z trzech oddzielnych baz danych:

- ▶ Rejestru z dostępem ograniczonym;
- ▶ Rejestru publicznego;
- ▶ Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;

➡ Rejestr prowadzi **Minister Sprawiedliwości**.

- ▶ a zadania z nim związane realizuje **Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego**

➡ Rejestr jest prowadzony w systemie teleinformatycznym.

Rejestr Sprawców Przystępstw na tle Seksualnym

Rejestr składa się z trzech oddzielnych baz danych:

Rejestr Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym

Rejestr z dostępem
ograniczonym

- [Zaloguj](#)
- [Zarejestruj](#)
- [Sprawdź autentyczność wydruku](#)

Rejestr publiczny

- [Wejdź](#)

Rejestr Państwowej
Komisji

- [Wejdź](#)

Rejestr Sprawców Przepęstw na tle Seksualnym z dostępem ograniczonym

Do korzystania z Rejestru wymagany jest kwalifikowany podpis elektroniczny lub podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP. Informacja z Rejestru jest bezpłatna.

Umieszczenie danych osób w rejestrze z dostępem ograniczonym następuje z urzędu jako konsekwencja jednego z prawomocnych rozstrzygnięć dotyczących sprawców:

- ➔ prawomocnie skazanych za popełnienie przestępstw, o których mowa w art. 2;
- ➔ wobec których prawomocnie warunkowo umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 2;
- ➔ wobec których prawomocnie orzeczono środki zabezpieczające w sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 2;
- ➔ nieletnich, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, środek poprawczy lub środek leczniczy na podstawie [ustawy](#) z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289) w sprawach o czyny karalne, o których mowa w art. 2, z wyłączeniem [art. 200 § 1](#) Kodeksu karnego;

Rejestr Sprawców Przepięstwu na tle Seksualnym z dostępem ograniczonym

Do korzystania z Rejestru wymagany jest kwalifikowany podpis elektroniczny lub podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP. Informacja z Rejestru jest bezpłatna.

Kto ma prawo do uzyskania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym?

➡ Każdy ma prawo ([art. 12](#)) dowiedzieć się, czy jego dane znajdują się w Rejestrze. Sądy, prokuratury, policja i inne uprawnione służby oraz organy mają dostęp do informacji z Rejestru, gdy prowadzą postępowanie lub wymaga tego ich ustawowe zadanie. Pracodawcy i organizatorzy działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub opieką nad dziećmi, mają obowiązek ([art. 21](#)) sprawdzić, czy dane zatrudnianej lub dopuszczanej do działalności osoby znajdują się w Rejestrze. Niedopełnienie tego obowiązku jest zagrożone karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższą niż 1000 zł ([art. 23](#)) nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289)

- ▶ Do rejestru z dostępem ograniczonym poza danymi sprawcy, pobieranymi z Krajowego Rejestru Karnego (art. 7 ust. 1) trafiają informacje o jego numerze PESEL, wizerunek twarzy (pobrane z Rejestru Dowodów Osobowych), faktyczny adres pobytu uzyskany od Policji (art. 7 ust. 3).

Rejestr Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym z dostępem publicznym

***Z Rejestru publicznego można korzystać bez konieczności rejestrowania
i logowania.***

Dostęp do niego jest bezpłatny.

- ➔ To ogólnodostępna baza danych, w której znajdują się informacje o najgroźniejszych sprawcach przestępstw na tle seksualnym. Są to przede wszystkim dane osób, które dopuściły się gwałtów na dzieciach i gwałtów popełnionych ze szczególnym okrucieństwem.
- ➔ W Rejestrze publicznym gromadzi się, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 4, dane o osobach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, jeśli w kwalifikacji prawnej przyjętej w orzeczeniu powołano [art. 197 § 3 pkt 2](#), [pkt 4-6](#), [§ 4](#) lub [5](#) Kodeksu karnego, [art. 197 § 1, 2, 3](#) lub [4](#) w zbiegu z [art. 156 § 1](#) Kodeksu karnego, [art. 148 § 2 pkt 2](#) w zbiegu z [art. 197 § 1, 2, 3](#) lub [4](#) Kodeksu karnego, lub które popełniły przestępstwo, o którym mowa w art. 2, będąc uprzednio skazanymi na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo, o którym mowa w art. 2, jeżeli którekolwiek z tych przestępstw zostało popełnione na szkodę małoletniego.

Rejestr Państwowej Komisji

Znajdują się w nim informacje o osobach, w stosunku do których Państwowa Komisja wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Podstawą umieszczania danych jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15.

- ▶ Rejestr Państwowej Komisji jest w całości jawny i dostępny w internecie dla każdego.
- ▶ Pracodawcy i organizatorzy działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań lub opieką nad dziećmi, mają obowiązek sprawdzić, czy dane zatrudnianej lub dopuszczanej do działalności osoby znajdują się w Rejestrze Państwowej Komisji. Niedopełnienie tego obowiązku jest zagrożone karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższą niż 1000 zł.
- ▶ Z Rejestru Państwowej Komisji można korzystać bez konieczności rejestrowania i logowania. Dostęp do niego jest bezpłatny.

Rejestr Państwowej Komisji

Znajdują się w nim informacje o osobach, w stosunku do których Państwowa Komisja wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Podstawą umieszczania danych jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15.

- ▶ Rejestr Państwowej Komisji jest w całości jawny i dostępny w internecie dla każdego.
- ▶ Pracodawcy i organizatorzy działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań lub opieką nad dziećmi, mają obowiązek sprawdzić, czy dane zatrudnianej lub dopuszczanej do działalności osoby znajdują się w Rejestrze Państwowej Komisji. Niedopełnienie tego obowiązku jest zagrożone karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższą niż 1000 zł.
- ▶ Z Rejestru Państwowej Komisji można korzystać bez konieczności rejestrowania i logowania. Dostęp do niego jest bezpłatny.

Statystyki

**Od dnia wejścia w życie ustawy do czerwca 2020 r.
ujawniono w rejestrze publicznym i tym z ograniczonym dostępem
łącznie 5019 osób.**

- ▶ W 2018 roku
 - ➔ w Rejestrze z dostępem ograniczonym umieszczono 2513 osób,
 - ➔ a w Rejestrze publicznym – 227.
 - ▶ W 2019 roku
 - ➔ w Rejestrze z dostępem ograniczonym umieszczono 1117 osób,
 - ➔ a w Rejestrze publicznym – 359.
 - ▶ W 2020 roku
 - ➔ w Rejestrze z dostępem ograniczonym umieszczono 600 osób,
 - ➔ a w Rejestrze publicznym – 203.
- ➔ W latach 2019–2020 liczba osób umieszczonych w Rejestrze z dostępem ograniczonym była 3-krotnie większa od liczby osób wpisanych do Rejestru publicznego.
- ➔ Natomiast w 2018 r. współczynnik osób ujętych odpowiednio w Rejestrze z dostępem ograniczonym był 12-krotnie wyższy od współczynnika osób ujętych w Rejestrze publicznym.
- ➔ Znacząca liczba osób wpisanych do Rejestru w 2018 r. wynika z faktu, że wraz z jego utworzeniem wpisowi podlegały wszystkie osoby, które spełniały wymogi określone w art. 6 PrzesSeks

cz. II

Środki zabezpieczające



rok akademicki 2023/2024

dr Aleksandra Polak-
Kruszyk



Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Środki zabezpieczające

Środki zabezpieczające orzeka się gdy:

- ▶ Sprawca nie odpowiada karnie (z uwagi na niepoczytalność)
- ▶ Ale również wobec innych grup sprawców, którzy mogą równocześnie podlegać karom, w szczególności karze pozbawienia wolności.
 - ▶ Gdy sprawca zostaje skazany, ale względy prewencyjne przemawiają za orzeczeniem wobec niego środków zabezpieczających o charakterze terapeutycznym bądź izolujących od społeczeństwa, chroniąc przed ponownym popełnianiem przestępstw

Orzeczenie środków zabezpieczających następuje w wyroku skazującym albo przed ukończeniem wykonania kary pozbawienia wolności

Środki zabezpieczające

Cele wykonywania:

- ▶ Cele wykonywania środków zabezpieczających art. 202 k.k.w.
- ▶ Jest to poprawa stanu zdrowia i zachowania sprawcy w stopniu umożliwiającym funkcjonowanie w społeczeństwie w sposób niestwarzający zagrożenia porządku prawnego, a w wypadku sprawcy umieszczonego w zakładzie psychiatrycznym – również dalsze leczenie w warunkach poza tym zakładem
- ▶ Dla realizacji wskazanego wyżej celu sprawcę obejmuje się odpowiednim postępowaniem:
 1. Lecznicznym
 2. Psychoterapeutycznym
 3. Rehabilitacyjnym
 4. Resocjalizacyjnym

Zasady

- ▶ Czasu stosowania środków zabezpieczających nie określa się z góry- dotyczy to również pobytu w zakładzie psychiatrycznym
- ▶ Sąd uchyla środek zabezpieczający, gdy jego dalsze stosowanie nie jest konieczne - zależy od oceny stanu zdrowia sprawcy (czy zachodzi nadal wysokie prawdopodobieństwo, że sprawca ponownie popełni czyn zabroniony)
- ▶ Sąd nie rzadziej niż co 6 miesięcy orzeka w przedmiocie dalszego stosowania danego środka

Zasady

- ▶ W razie uzyskania opinii, że dalszy pobyt nie jest konieczny, sąd bezzwłocznie orzeka o zwolnieniu z zakładu psychiatrycznego
- ▶ W przypadku zwolnienia z zakładu psychiatrycznego sąd może orzec środki wolnościowe lub terapeutyczne
- ▶ Jeśli orzeczono inny środek zabezpieczający (wolnościowy lub terapeutyczny), sąd orzeka o dalszym jego stosowaniu, nie rzadziej niż co 12 miesięcy
- ▶ Środki zabezpieczające orzeka sąd- w wyroku skazującym lub przed ukończeniem wykonywania kary pozbawienia wolności.
- ▶ Orzeczenie o umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym- tylko w wyroku

Środki zabezpieczające

W Kodeksie Karnym można wyróżnić kilka rodzajów środków zabezpieczających:

Katalog środków zabezpieczających art. 93a § 1 k. k. :

- ▶ Elektroniczna kontrola miejsca pobytu
- ▶ Terapia
- ▶ Terapia uzależnień
- ▶ Pobyt w zakładzie psychiatrycznym

Środki zabezpieczające

Rodzaje środków zabezpieczających:

- ▶ środki wolnościowe
- ▶ środki o charakterze terapeutycznym
- ▶ środki leczniczo- izolacyjne

Grupa sprawców czynów zabronionych

5 kategorii podmiotów co do których środki te są orzekane

▶ Zgodnie z art. 93 c KK można orzec środki zabezpieczające wobec sprawcy:

1. Co do którego umorzono postępowanie o czyn zabroniony popełniony w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1;
 2. W razie skazania za przestępstwo popełnione w stanie ograniczonej poczytalności określonej w art. 31 § 2;
 3. **W razie skazania za przestępstwo określone w art. 148, 156, 197, 198, art. 199 § 2 lub art. 200 § 1, popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnej;**
 4. W razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia za przestępstwa określone w rozdziale XIX, XXIII, XXV lub XXVI, popełnione w związku z zaburzeniem osobowości o takim charakterze lub nasileniu, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy;
 5. W razie skazania za przestępstwo popełnione w związku z uzależnieniem od alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka;
- Aktualna regulacja zawiera rozszerzenie kategorii sprawców na sprawców wykazujących zaburzenia osobowości
 - **ZABURZENIA** muszą być poważne

Środki wolnościowe

Środki zabezpieczające wolnościowe: *elektroniczna kontrola miejsca pobytu a także środki karne wymienione w art. 39 pkt 2-3*

- Sprawca, wobec którego orzeczono elektroniczną kontrolę miejsca pobytu, ma obowiązek poddania się nieprzerwanej kontroli miejsca swojego pobytu sprawowanej za pomocą urządzeń technicznych, w tym noszonego nadajnika (art. 93e KK)
- Inną grupą środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym są środki karne wymienione w art. 39 pkt 2-3, orzekane wówczas tytułem środka zabezpieczającego m.in.:
 - ▶ nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,
 - ▶ zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach,
 - ▶ zakaz kontaktowania się z określonymi osobami lub zbliżania się do określonych osób

Środki o charakterze terapeutycznym

Środki zabezpieczające o charakterze terapeutycznym: **terapia lub terapia uzależnień** (art. 93f § 2 KK)

- ▶ Obowiązek stawiennictwa we wskazanej przez sąd placówce w terminach wyznaczonych przez sąd
- ▶ W przypadku **terapii uzależnień** sprawca ma obowiązek poddania się leczeniu uzależnienia od alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka, **we wskazanej przez sąd placówce leczenia odwykowego**

Terapia uzależnień

Terapia uzależnień jest uzasadniona istnieniem silnych związków między używaniem substancji psychoaktywnych – szczególnie alkoholu – a przestępczością.

- ➔ Spożywanie alkoholu powoduje rozluźnienie hamulców społecznych, a także podwyższenie poziomu agresji
- ➔ Uzależnienie jest przewlekłym zaburzeniem behawioralnym
- ➔ Wysokie prawdopodobieństwo sięgania po substancje odurzające występuje bowiem u jednostek z osobowością antyspołeczną
- ➔ Problemy z nadużywaniem lub uzależnieniem od substancji psychoaktywnych wpływają negatywnie na proces adaptacji więźnia do warunków zakładu karnego.
- ➔ Przymusowa abstynencja skutkuje różnego rodzaju trudnościami w funkcjonowaniu skazanych – przede wszystkim problemami emocjonalnymi, stanami napięcia i drażliwości, konfliktowością i brakiem krytycyzmu

Terapia uzależnień

Spożywanie alkoholu powoduje u jednostki przejście od sterowania racjonalnego do emocjonalnego, tak więc powoduje obniżenie jakości oceniania sytuacji, w jakiej się ta jednostka znalazła. Osoba taka słabiej kontroluje swoje postępowanie, co jest szczególnie ważne w sytuacjach, gdy ofiara zachowuje się prowokująco

- ➔ B. Hołyst podkreśla, że alkoholizm może występować u osób, które już wcześniej popełniały przestępstwa, bądź też może stać się jednym z głównych czynników demoralizacji jednostki.
- ➔ Analizując kryminogenną rolę alkoholu, należy wskazać, że najwięcej przestępstw jest popełnianych przez osoby uzależnione od tej substancji lub pozostające w niebezpiecznym stanie alkoholowym.
- ➔ Niebezpieczny stan alkoholowy może przybrać trzy formy: jako pogranicze zachowań przestępczych, jako cecha konstruktywna przestępstwa, lub jako okoliczność świadcząca o osobowości sprawcy.

Terapia uzależnień

Skłonność do uzależnień to istotna bariera, która niweczy wszelkie wysiłki resocjalizacyjne w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności i stanowi istotny czynnik recydywy.

- ➔ Nadużywanie alkoholu i zażywanie środków odurzających zaburza psychospołeczne funkcjonowanie człowieka, powoduje szereg problemów w życiu osobistym jednostki, sprzyja powstawaniu konfliktów w rodzinie, środowisku koleżeńskim czy w życiu zawodowym.
- ➔ Badania kryminologiczne dowodzą, że wiele przestępstw popełnianych jest w stanie nietrzeźwości sprawcy – przykładowo: częściej niż co drugie zabójstwo, średnio co trzecie pobicie bądź rozbój oraz ok 3/4 wypadków znęcania się nad osobą najbliższą. Osoby nadmiernie pijące są bardziej podatne na popełnianie przestępstw niż osoby pijące umiarkowanie lub wcale.
- ➔ Alkohol odgrywa istotną rolę również w przypadku wypadków drogowych.

W 2019 roku wszyscy nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego spowodowali łącznie 5748 wypadków. Najwięcej wypadków było spowodowanych z winy pijanego kierującego - 4005, w wypadkach tych zginęło 490 osób, a 5 609 zostało rannych

Terapia uzależnień

Środki zabezpieczające o charakterze terapeutycznym: terapia lub terapia uzależnień (art. 93f § 2 KK)

- ➔ W placówkach leczniczych prowadzi się listy oczekujących, na zasadach określonych w art c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz doprecyzowanych przez przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2005 r. w sprawie kryteriów medycznych, jakimi powinni kierować się świadczeniodawcy, umieszczając świadczeniobiorców na listach oczekujących na udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 200, poz. 1661).
- ➔ Listy te - jak wskazuje nazwa rozporządzenia - tworzone są na podstawie kryteriów medycznych. Jeżeli pacjent nie znajduje się w stanie nagłym lub nie jest uprawniony do uzyskania świadczeń poza kolejnością, zostaje wpisany na listę oczekujących jako przypadek pilny lub stabilny.
- ➔ Ponieważ w stosunku do pacjentów, wobec których orzeczono terapię, ustawodawca nie przewidział udzielania świadczeń poza kolejnością, teoretycznie mogą zostać wpisani na listę oczekujących zgodnie z kategorią nadaną im na podstawie kryteriów zdrowotnych.

Terapia farmakologiczna

*Terapia farmakologiczna, o której mowa w art. 93f kk, potocznie jest nazywana **kastracją chemiczną**.*

- ▶ Pojęcie to jest pewnym określeniem umownym. Nie oznacza ono bowiem nieodwracalnego pozbawienia człowieka narządów płciowych i zdolności płodzenia.
 - ➡ Polega natomiast na zredukowaniu za pomocą środków farmakologicznych produkcji testosteronu w jądrach i nadnerczach, a w konsekwencji obniżeniu poziomu tego hormonu we krwi i osłabieniu popędu płciowego.

Terapia farmakologiczna

*Terapia farmakologiczna, o której mowa w art. 93f kk, potocznie jest nazywana **kastracją chemiczną**.*

- ▶ Istotne jest to, że terapia obniżająca popęd nie jest obojętna dla zdrowia. Na jej skutek dochodzi do zmian somatycznych i psychicznych w organizmie, takich jak obniżenie napędu psychoruchowego, poczucie małej wartości własnej, chwiejność emocjonalna, płaczliwość, otyłość brzuszna, depresja, zwiększone zmęczenie, zmiany w układzie kostnym oraz mięśniowym i wiele innych.
- ▶ Zdaniem niektórych przedstawicieli doktryny kastracja przymusowa ingeruje w podstawowe prawa człowieka, takie jak prawo do prywatności (art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, dalej również jako „EKPC”) oraz prawo do wolności od tortur i niehumanitarnego traktowania (art. 3 EKPC). Godzi również w gwarantowaną przez art. 30 Konstytucji RP godność człowieka. Często podnosi się przy tym argument, że terapia ta jest nieskuteczna dla zapobiegania powrotowi sprawcy do przestępstwa. Nie zmienia bowiem jego preferencji seksualnych, a jedynie czasowo (w okresie terapii farmakologicznej) hamuje popęd płciowy.

Psychoterapia/Psychoedukacja/ Psychokorekcja

- ▶ Inną formą terapii jest **psychoterapia lub psychoedukacja**, której celem jest poprawa funkcjonowania sprawcy w społeczeństwie
- ▶ Istotnym czynnikiem psychokorekcyjnym jest wspólnota doświadczeń osób uczestniczących w zajęciach terapeutycznych. Dzielenie się swoimi problemami z innymi skazanymi sprzyja poczuciu ulgi oraz tworzeniu zaufania i otwartości na drugiego człowieka.

Jeszcze na etapie wykonywania kary pozbawienia wolności psycholog więzienny spełnia ważną funkcję resocjalizacyjną wobec więźnia w wyniku realizacji trzech najważniejszych zadań:

1. opieki psychologicznej,
2. współorganizowania i realizowania zabiegów resocjalizacyjnych,
3. kształtowania środowiska więziennego.

Opieka psychologiczna - zadania związane z opieką psychologiczną wobec więźniów polegają zatem przede wszystkim na poradnictwie i pomocy w indywidualnych problemach.

Psychoterapia/Psychoedukacja/ Psychokorekcja

Szczególne znaczenie stosowania psychologicznych programów o charakterze zespołowym – psychoterapii grupowej:

Terapia zespołowa służy rozwojowi społecznych umiejętności, ponieważ uczestnicy mogą nauczyć się kompetencji interpersonalnych na podstawie obserwacji zachowań innych skazanych. Psychoterapia grupowa zajmuje się również problemami emocjonalnymi.

- ▶ Skazany uzyskuje większą świadomość własnych reakcji emocjonalnych i uczy się wyrażać silne uczucia w taki sposób, aby nie zagrażać innym.

Równie ważnym elementem w ramach psychoterapii grupowej jest: analiza czynników egzystencjalnych związanych z rozpoznawaniem najważniejszych prawd życiowych – wartości życia, nieuchronności cierpienia i śmierci, istnienia innych ludzi, stawiania czoła problemom związanym z życiem i śmiercią, odpowiedzialności za własne postępowanie i życie.

- ▶ Dzięki takim zajęciom osadzony ma większą szansę, aby odnaleźć swoje miejsce w życiu, zarówno w warunkach więziennych, jak i na wolności

Środki o charakterze izolacyjnym

Środki zabezpieczające o charakterze izolacyjnym: **pobyt w zakładzie psychiatrycznym**

- ▶ Sąd orzeka pobyt w zakładzie psychiatrycznym tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi (art.93b § 5 KK)
- ▶ Kodeks karny przewiduje następujące podstawy orzeczenia obligatoryjnego umieszczenia sprawcy w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym:
 1. Jeżeli sprawca popełnił czyn zabroniony w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1 KK i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on ponownie czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym (art. 93 g § 1 KK)
 2. Jeżeli sprawca został skazany za przestępstwo w stanie ograniczonej poczytalności określonej w art. 31 § 2 KK na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, karę 25 lat pozbawienia wolności lub karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka pobyt w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym
 3. Jeżeli sprawca został skazany za przestępstwo określone w art. 148, art. 156, art. 197, art. 198, art. 199 §2 lub art. 200 §1 popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnej, na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, karę 25 lat pozbawienia wolności lub karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka pobyt w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że skazany popełni przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych (art.93g § KK)

Zakład psychiatryczny

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

Zakłady psychiatryczne mogą być organizowane jako zakłady:

Maksymalnego zabezpieczenia- gdzie kierowani są sprawcy, których powtarzające się zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości nie mogą być opanowane w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia.

- ▶ Nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zamkniętego zakładu psychiatrycznego dysponującego wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia, sprawcy stwarzającego znaczne zagrożenie poza zakładem.

Wzmocnionego zabezpieczenia- gdzie umieszcza się sprawców określonych w 93c pkt 3, w razie skazania za zabójstwo, ciężki uszczerbek na zdrowiu, zgwałcenie, wykorzystanie seksualne bezradności, niepoczytalności, seksualne nadużycie stosunku zależności, obcowanie płciowe z małoletnim, popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnych;

- ▶ Kieruje się sprawców, których zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie przedmiotów znacznej wartości nie mogą być opanowane w zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia ! Nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zakładu psychiatrycznego dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia, sprawcy stwarzającego zagrożenie poza zakładem.

Podstawowego zabezpieczenia- gdzie kierowani są sprawcy, którzy nie kwalifikują się do pozostałych rodzajów zakładów psychiatrycznych

Zakłady psychiatryczne podstawowego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

Zakłady te:

- ▶ Zapewniają stały nadzór nad sprawcami przebywającymi w zakładzie
- ▶ Posiadają drzwi i okna wyposażone w urządzenia uniemożliwiające sprawcom samowolne opuszczenie zakładu
- ▶ Kieruje się sprawcą, który nie kwalifikuje się do zakładów dysponujących warunkami wzmocnionego lub maksymalnego zabezpieczenia
- ▶ Pacjenci mają większą swobodę niż w zakładach wzmocnionego i maksymalnego zabezpieczenia, mogą wychodzić na spacer pod nadzorem opiekuna i nie są monitorowani 24 godziny na dobę
- ▶ Pacjent, który początkowo trafił na oddział o wzmocnionym zabezpieczeniu, może zostać przeniesiony na oddział podstawowy np. za dobre zachowanie i stosowanie się do zaleceń.

Zakłady psychiatryczne wzmocnionego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

Zakłady te:

- ▶ Wyposażone są w:
 - system telewizji wewnętrznej umożliwiający obserwację drzwi wejściowych, okien zewnętrznych, sal ogólnych, izolatek oraz korytarzy,
 - elektroniczny system sygnalizujący niekontrolowane otwarcie drzwi i okien
- ▶ mają możliwość wydzielenia od 10-łóżkowych do 20-łóżkowych pododdziałów
- ▶ mają bezpośredni dostęp do ogrodzonego terenu rekreacyjnego
- ▶ zapewniają stałą obecność personelu, w tym personelu ochrony, na terenie zakładu
 - od 700 do 2200 w liczbie nie mniejszej niż 1/3 pojemności zakładu
 - od 2200 do 700 w liczbie nie mniejszej niż 1/6 pojemności zakładu
- ▶ Spełniają również warunki jak dla zakładów psychiatrycznych dysponujących warunkami podstawowego zabezpieczenia

Zakłady psychiatryczne maksymalnego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

Zakłady te:

- ▶ Dysponują systemem osobistych elektronicznych urządzeń alarmowych sygnalizujących zagrożenie, w które jest wyposażony personel
- ▶ Otoczone są oświetlonym, nadzorowanym za pośrednictwem telewizji wewnętrznej, gładkim murem o wysokości co najmniej 5,5 metra lub dysponują innymi zabezpieczeniami o porównywalnej skuteczności, uniemożliwiającymi samowolne oddalenie się sprawcy
- ▶ Zatrudniają personel w liczbie co najmniej dwu i półkrotnie większej niż pojemność zakładu (w tym również personel sprawujący ochronę nad sprawcami czynów zabronionych w liczbie nie mniejszej niż 1/3 pojemności zakładu)
- ▶ Spełniają również warunki jak dla zakładów psychiatrycznych dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia

cz. III

*Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o
postępowaniu wobec osób z zaburzeniami
psychicznymi stwarzających zagrożenie
życia, zdrowia lub wolności seksualnej
innych osób*



rok akademicki 2023/2024

dr Aleksandra Polak-
Kruszyk



Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

Potocznie nazywana Ustawą o Bestiach

(kazus M. Trynkiewicza)

Ustawa reguluje:

- ▶ postępowanie wobec osób, które spełniają łącznie następujące przesłanki (wówczas uznane za „osoby stwarzające zagrożenie”):
 1. odbywają prawomocnie orzeczoną karę pozbawienia wolności lub karę 25 lat pozbawienia wolności, wykonywaną w systemie terapeutycznym,
 2. w trakcie postępowania wykonawczego występowały u nich zaburzenia psychiczne w postaci upośledzenia umysłowego, zaburzenia osobowości lub zaburzenia preferencji seksualnych,
 3. stwierdzone u nich zaburzenia psychiczne mają taki charakter lub takie nasilenie, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

Potocznie nazywana **Ustawą o Bestiach**

- ▶ Wobec osoby stwarzającej zagrożenie stosuje się nadzór prewencyjny albo umieszczenie w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dys socjalnym.
- ▶ Ustawa ma zastosowanie do osób skazanych za czyn popełniony przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396). Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 listopada 2016 r., K 6/14, OTK-A 2016/98

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

Potocznie nazywana Ustawą o Bestiach

- ▶ Sąd dokonując oceny, czy jest konieczne zastosowanie wobec osoby stwarzającej zagrożenie nadzoru prewencyjnego albo umieszczenie jej w Ośrodku, bierze pod uwagę całokształt okoliczności ustalonych w sprawie, a w szczególności uzyskane opinie biegłych, a także wyniki prowadzonego dotychczas postępowania terapeutycznego oraz możliwość efektywnego poddania się przez tę osobę postępowaniu terapeutycznemu na wolności.
- ▶ Sąd orzeka o zastosowaniu wobec osoby stwarzającej zagrożenie nadzoru prewencyjnego, jeżeli charakter stwierdzonych zaburzeń psychicznych lub ich nasilenie wskazują, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez tę osobę czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat.
- ▶ Sąd orzeka o umieszczeniu w Ośrodku osoby stwarzającej zagrożenie, jeżeli charakter stwierdzonych zaburzeń psychicznych lub ich nasilenie wskazują, że jest to niezbędne ze względu na bardzo wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat.
- ▶ **Nadzór prewencyjny i umieszczenie w Ośrodku orzeka się bez określenia terminu. (art. 14 ustawy)**

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

Potocznie nazywana **Ustawą o Bestiach**

- ▶ Osoba stwarzająca zagrożenie umieszczona w Ośrodku zostaje objęta odpowiednim postępowaniem terapeutycznym, którego celem jest poprawa stanu jej zdrowia i zachowania w stopniu umożliwiającym funkcjonowanie w społeczeństwie w sposób niestwarzający zagrożenia życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób. Kierownik Ośrodka sporządza indywidualny plan terapii dla każdej osoby stwarzającej zagrożenie umieszczonej w Ośrodku. (art. 25 ustawy)
- ▶ Osoba stwarzająca zagrożenie umieszczona w Ośrodku może w każdym czasie złożyć do sądu wniosek o ustalenie przez sąd potrzeby jej dalszego pobytu w Ośrodku. Na postanowienie oddalające wniosek przysługuje zażalenie, jeżeli od wydania orzeczenia w przedmiocie poprzedniego wniosku upłynęło co najmniej 6 miesięcy. (art. 32 ust. 1 ustawy)
- ▶ Nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy sąd, na podstawie opinii lekarza psychiatry oraz wyników postępowania terapeutycznego, ustala, czy jest niezbędny dalszy pobyt w Ośrodku osoby stwarzającej zagrożenie.

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

Podsumowanie

- ▶ W praktyce „Ustawa o bestiach” jest aktem prawnym pozwalającym na przedłużenie izolacji osób, którzy już zakończyli wykonywanie kary pozbawienia wolności
- ▶ Celem ustawodawcy było również zapewnienie osobom umieszczonym w dedykowanym im ośrodku terapeutycznym wysokiej klasy terapii i umożliwienie powrotu do społeczeństwa.
- ▶ Negatywne stanowisko na temat przedmiotowej ustawy wyrazili prawnicy i obrońcy praw człowieka
- ▶ Psychiatrzy wskazywali, że przymusowa terapia zaburzeń osobowości jest nieskuteczna, a co za tym idzie terapia w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym tak naprawdę będzie stanowić „przykrywkę” dla izolacji tych osób.

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

Podsumowanie

- ▶ Należy zgodzić się z M. Płatek, że ustawodawca, kierował się przyzwoitymi intencjami, a co za tym idzie chęcią ochrony przed ponownym zgwałceniem i zabójstwem dzieci przez sprawców, co do których stwierdzono zaburzenia psychiczne oraz oceniono, iż z wysokim prawdopodobieństwem dopuszczają się przestępstwa po opuszczeniu zakładu karnego

cz. IV

*Wykonywanie kary
pozbawienia wolności
w systemie terapeutycznym*



rok akademicki 2023/2024

dr Aleksandra Polak-
Kruszyk



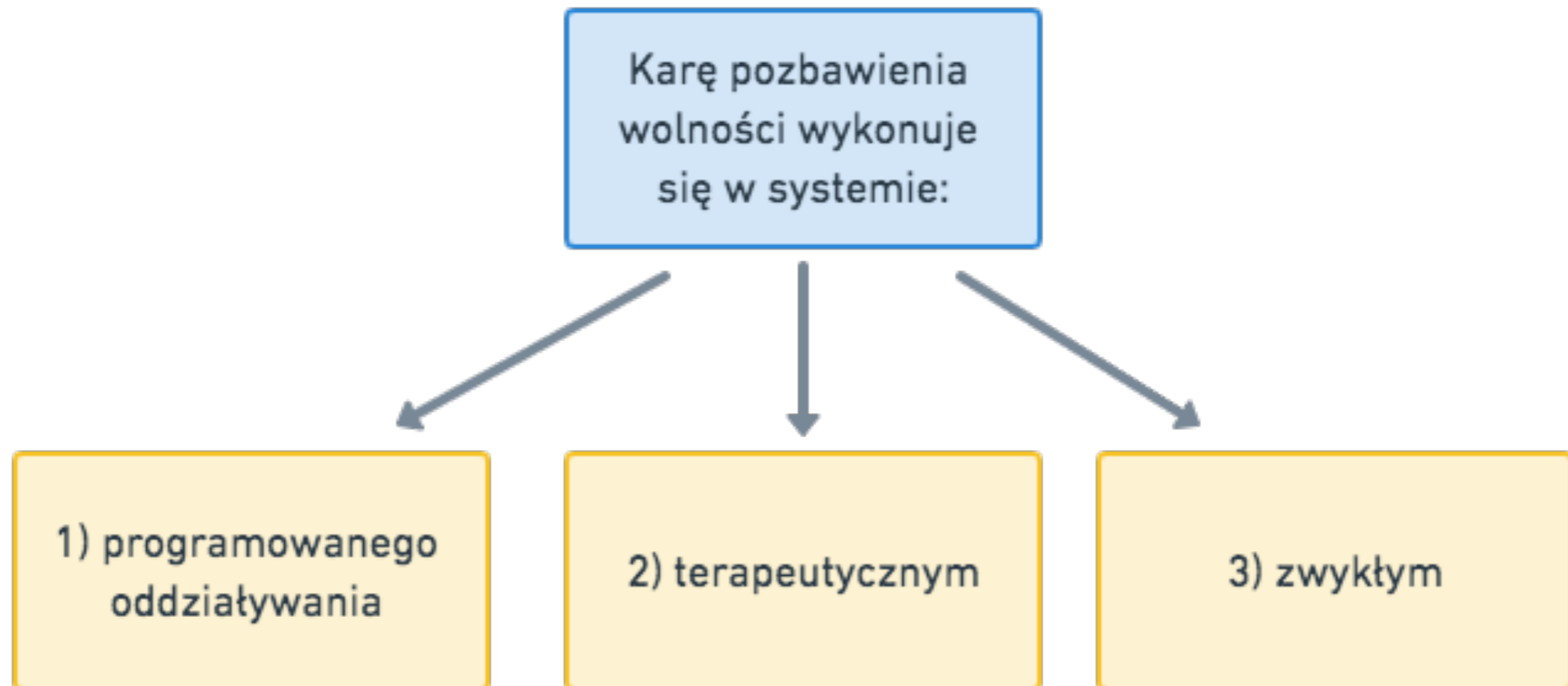
Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Systemy wykonywania kary pozbawienia wolności art. 81 KKW



Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

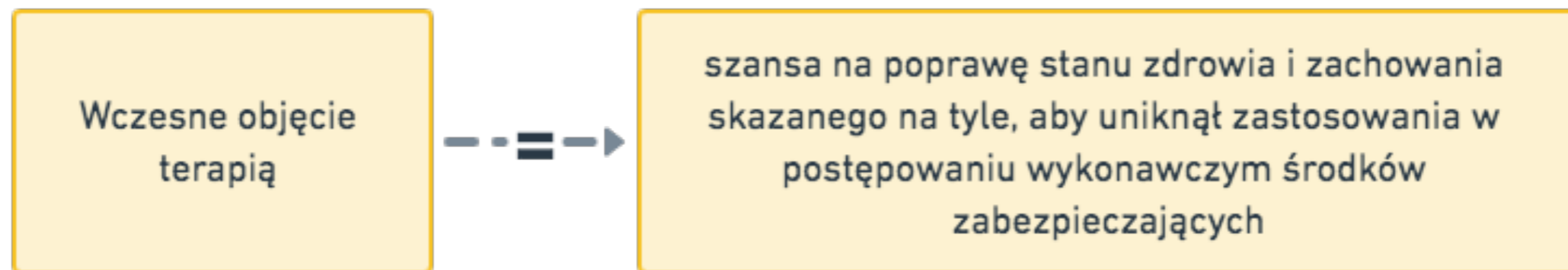
Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ W pierwszym przypadku skierowanie odbywa się z wyłączeniem woli samego zainteresowanego, a w drugim przypadku mamy do czynienia z wolnym wyborem dorosłego skazanego.
- ▶ *Art. 62 KK Orzekając karę pozbawienia wolności, sąd może określić rodzaj i typ zakładu karnego, w którym skazany ma odbywać karę, a także orzec system terapeutyczny jej wykonania.*
- ▶ sąd I lub II instancji orzekając karę pozbawienia wolności, może postanowić o umieszczeniu skazanego na czas jej odbywania w każdym z przewidzianych prawem rodzajów i typów zakładów karnych, a spośród trzech systemów może dokonać wyboru jedynie systemu terapeutycznego.
- ▶ O pozostałych systemach decyduje Komisja Penitencjarna.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Trzeba zatem ocenić korzyści wiążące się z jak najszybszego objęcia skazanego specjalistyczną pomocą lekarską bądź psychologiczną w ramach systemu terapeutycznego



Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Skazani uzależnieni kierowani są do oddziałów terapeutycznych na mocy decyzji sądu (art. 62 KK) i przyjmowani są tam w pierwszej kolejności, podczas gdy pozostali skazani przyjmowani są w kolejności zgłoszeń (§78 ust. 1-2 zarządzenia Dyrektora Generalnego Nr 19/16)
- ▶ Ilość dostępnych informacji i instrumentów pozwala ustalić zarówno aktualny stan zdrowia (zwłaszcza psychicznego) oskarżonego jak i jego potrzeby w tym zakresie, będących w dyspozycji sądu podczas toczącego się postępowania karnego.
- ▶ W razie wystąpienia uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator powołuje co najmniej **dwóch biegłych lekarzy psychiatrów** celem **wydania opinii o stanie jego zdrowia (art. 202§ 1 KPK)**.
- ▶ Biegli w razie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa przez oskarżonego mogą zgłosić konieczność badania jego stanu zdrowia psychicznego w połączeniu z obserwacją w zakładzie leczniczym (art. 203 §1 KPK).
- ▶ Postuluje się aby rozszerzyć zakres opinii z art. 202 KPK- o ustalenie potrzeby orzeczenia systemu terapeutycznego wykonania kary pozbawienia wolności. Grupa skazanych z zaburzeniami, osadzonych w systemie terapeutycznym wymaga większej troski o ich bezpieczeństwo osobiste - już od pierwszych dni pobytu w zakładzie karnym.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Jeśli sąd orzeka w tym zakresie- skazany trafia do jednostki penitencjarnej wraz ze wstępną decyzją klasyfikacyjną, która jest wówczas elementem wyroku
- ▶ Prawo do zmiany treści tych ustaleń- sąd penitencjarny
- ▶ Gdy skazany ucieknie z ZK półotwartego bądź otwartego albo nie zgłosi się do takiego zakładu po jego opuszczeniu na podstawie zezwolenia - wówczas decyduje Komisja Penitencjarna

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

W systemie terapeutycznym odbywają karę skazani:

- ▶ Z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, w tym skazani z zaburzeniami preferencji seksualnych, upośledzeni umysłowo, a także uzależnieni od alkoholu lub innych środków odurzających lub psychotropowych oraz skazani niepełnosprawni fizycznie, którzy wymagają oddziaływania specjalistycznego, w szczególności opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej.
- ▶ Jeżeli skazany nie wymaga już oddziaływania specjalistycznego przenosi się go do odpowiedniego systemu.
- ▶ Ze względów leczniczych i wychowawczych w systemie terapeutycznym mogą odbywać również inni skazani, o ile wyrażą na to zgodę.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

W systemie terapeutycznym dostosowuje się wykonywanie kary do potrzeb skazanego w zakresie leczenia, zatrudnienia, nauczania i wymagań higieniczno sanitarnych
- nawet rutynowe środki powinny być dostosowane do specyficznych potrzeb zdrowotnych takich osadzonych

- ▶ W tym systemie stosuje się różnorodne metody lecznicze, oddziaływania psychologiczne (np. psychoterapię czy psychokorekcję), a także rehabilitacyjne - **ustawodawca dodatkowo akcentuje priorytet oddziaływań specjalistycznych**
- ▶ **System terapeutyczny ma spełniać następujące zadania (art. 97 § 1 KKW)**
 - Przy wykonywaniu kary w tym systemie, w postępowaniu ze skazanymi uwzględnia się w szczególności **potrzebę zapobiegania pogłębianiu się patologicznych cech osobowości, przywracania równowagi psychicznej oraz kształtowania zdolności współżycia społecznego i przygotowania do samodzielnego życia**

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Ustawodawca kształtując treść art. 97 § 1 KKW

- ▶ Zawart w nim również oczekiwania dotyczące bezkonfliktowego i samodzielnego funkcjonowania skazanego w społeczeństwie po zwolnieniu z zakładu karnego (kształtowanie zdolności współżycia społecznego i przygotowanie do samodzielnego życia)

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Podsumowanie

- ▶ O ogromną rolę odgrywa kadra terapeutyczna i relacja terapeutyczna pomiędzy terapeutą, a pacjentem
- ▶ Pacjent- skazany nie może odnieść wrażenia, że jest do czegoś zmuszany- zawsze trzeba pozostawić miejsce na jakąś decyzję
- ▶ Niezależnie od motywacji pacjentów większość z nich w mniejszym lub większym stopniu bierze udział w tych zajęciach

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Podsumowanie

- System terapeutyczny jest postrzegany przede wszystkim w perspektywie szans i możliwości dla skazanych cierpiących na różnorakie dysfunkcje zdrowia psychicznego

- Specjalny charakter i rola jakie zostały mu przypisane= odmienna organizacja

- Wymaga wprowadzenia procedur specjalistycznych i zatrudnienia dodatkowego personelu fachowego (psychiatrów, psychologów i seksuologów)